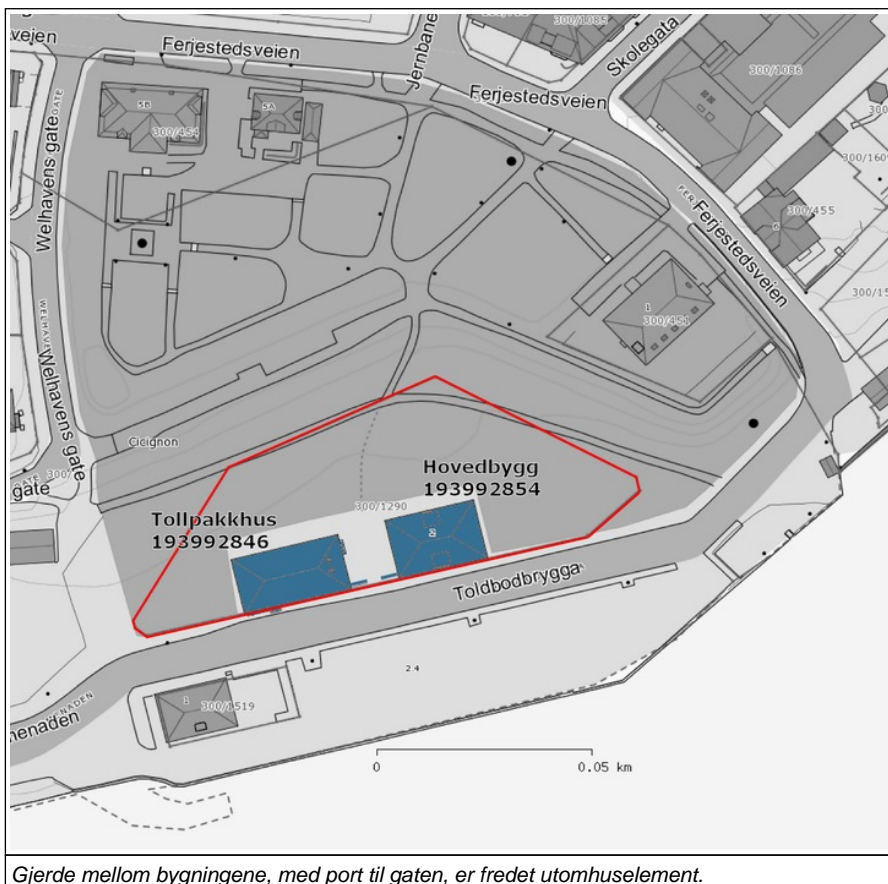

Bygnings- og eiendomsdata

Fylke:	Østfold
Kommune:	106/Fredrikstad
Opprinnelig funksjon:	Offentlig forvaltning, tollbod
Nåværende funksjon:	Kontorer, midlertidig
Foreslått vernekategori:	Verneklasse 1, fredning
Totalt antall bygg:	2

Gjerde mellom bygningene, med port til gaten, er fredet utomhuselement.

Bygningsoversikt, omfang vern

Byggnr	Byggnavn	Oppført	Verneklasse	Omfang	GAB nr	Gnr/Bnr
6607948	Hovedbygg	1911 - 1915	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør/Utomhus	193992854	300/1290
6607949	Tollpakkehuset	1911 - 1915	Verneklasse 1, fredning	Eksteriør/Interiør/Utomhus	193992846	300/1290

Vern kompleks

Formål:	Verne Fredrikstad tidligere tollbod fra 1915 som et arkitektonisk, arkitekturhistorisk og tollhistorisk viktig ledd i norsk historie og i Fredrikstads bybilde.
Begrunnelse:	Bygningene er enkeltvis og som helhet påkostete signalbygg for sin tid og fremstår som et representativt anlegg og et vesentlig innslag i Fredrikstads bybilde. Anlegget er dessuten spesielt verdifullt i sammenheng med Gamlebyen på den andre siden av elven, både fordi det opptar tomten etter festningsverket Cicignon og er et markant innslag i Gamlebyens nærmiljø.
Omfang:	Hovedbygningens eksteriør og interiør. Pakkhusets eksteriør. Opprinnelige konstruksjoner i begge bygningene. Utomhuselement: Gjerdet mellom bygningene med port til gaten.

Beskrivelse kulturmiljø

Fredrikstad tidligere tollbod ligger i utkanten av en kommunal park på tomten etter det tidligere festningsverket Cicignon. Festningsverkets to bastioner er fjernet, men contourscarpen (vollen på utsiden av vollgraven) inngår delvis i parkens terrasseringer opp fra tollbodområdet til bebyggelsen på nordsiden. Store jordmasser er flyttet fra festningsverket, men de ytre befestninger inngår i deler av den nåværende parkens linjeføringer og profiler. Med sin beliggenhet vis a vis Gamlebyen på den andre siden av Glomma og på tomten etter to av byens bastioner er det tidligere tollbodanlegget en viktig del av Gamlebyens nærområde, ikke minst fordi dette er det eneste sted en kan se en større del av festningsbyen fra.

Tollbodanleggets to bygninger med granittkledning er meget harmonisk sammenkomponert og bindes sammen av et mindre gjerde av granitt og jern. Med sine nybarokke former typisk for sin tid, tar de også opp hovedformen i den vaktbygningen som festningsanlegget tidligere hadde på dette stedet.

Eiendomshistorikk

Det har vært tollsted i byen siden den fikk overført Sarpsborgs byprivilegier og fortollingsrettigheter i 1567. Rundt 1830 ble det tollbod i tollinspektørens nye privatbolig i Gamlebyen, som først i 1855 ble kjøpt av Tollvesenet til fortsatt bruk som tollbod. Den ble postkontor da den nye tollboden sto ferdig i 1915. På kaien i Gamlebyen var det i 1862 oppført et pakkehus som ble beholdt. I 1946 ble det leid ut til Gamlebyen båttforening (Oppgaver over Fredrikstad tollsted 1950, journalstemplet SGTJ/OJTK 2512/1950, TADs arkiv). Det ligger tvers over elven for det senere tollstedet og disponeres fremdeles av båttforeningen.

Kommunen overdro i 1912 tomt for ny tollbod på Vestsiden tvers over Glomma fra Gamlebyen. Tomten var en del av avtalen om kommunens kjøp av festningsverket Cicignon fra staten. Dette verket besto av to bastioner av Gamlebyens sirkulære bastionbefestning, men atskilt fra Gamlebyen av Glomma.

Etter avtale med Fredrikstad kommune hadde båter som losset til eller lastet fra tollpakkehuset fortrinnsrett til bruk av 88 m av kaien foran bygningene og Tollvesenet rett til fri båthavn. (St. med. nr. 10 1916 og 1932).

Det ble opprettet oppsynsstasjoner i Vaterland litt lengre ut i Glommas østre løp i 1912 og på Huth i vestre løp fra 1938, begge med kontor og vaktrom. Begge solgt 1959.

Entra Eiendom overtok eiendommen ved opprettelsen av selskapet fra 1. juli 2000. Tollvesenet flyttet ut av anlegget 2007. Eiendommen er i 2008 delvis leid ut til Fredrikstad kommune som midlertidig skolekontor.

Verneverdige bygg

Byggnr: 6607948
GAB nr: 193992854
Navn: Hovedbygg
Oppført: 1911 - 1915

Byggnr: 6607949
GAB nr: 193992846
Navn: Tollpakketuset
Oppført: 1911 - 1915

Utomhusanlegg

Elementnr: 1
Elementnavn: Gjerde
Beskrivelse: Gjerde mellom de to bygningene, består av lavt murt gjerde i råkopp som i bygningsfasadene og med fire murte stolper bekronet av små, tegltekke saltak. Sprinkelverk av jern mellom stolpene ute på hver side, mens portblader mangler i midtfeltet. Markerer grensen mellom gårdsplass og fortauet på sydsiden. Gedigent element som i materiale og utforming er nært beslektet med arkitekturen.

Tollboden sett fra Gamlebyen i syd. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

Sett fra nordvest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

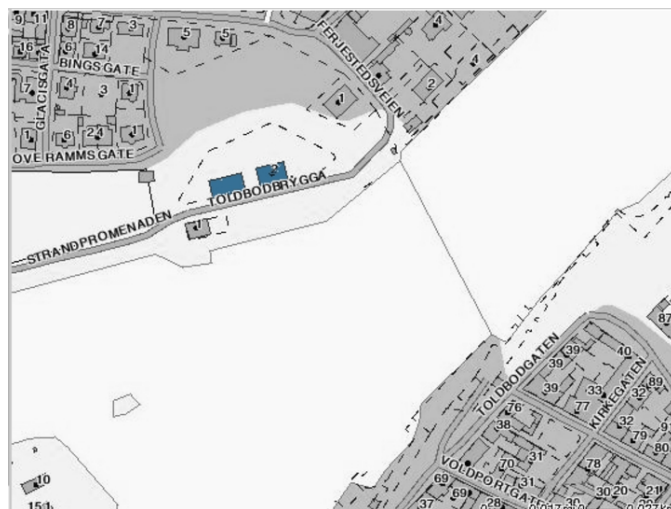

Sett fra sydøst gjennom Fergeporten i Gamlebyen. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

Sett fra nord. Opphavsrett: Entra.

Den tidligere tollboden i perioden 1830-1915 ligger fremdeles som nr. 37 i Tollbodgaten i Gamlebyen. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

Tollboden lå i perioden 1830-1915 i Tollbodgaten i Gamlebyen, nr. 37 nederst i kartkanten.

Gjerdet mellom bygningene sett fra sydøst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

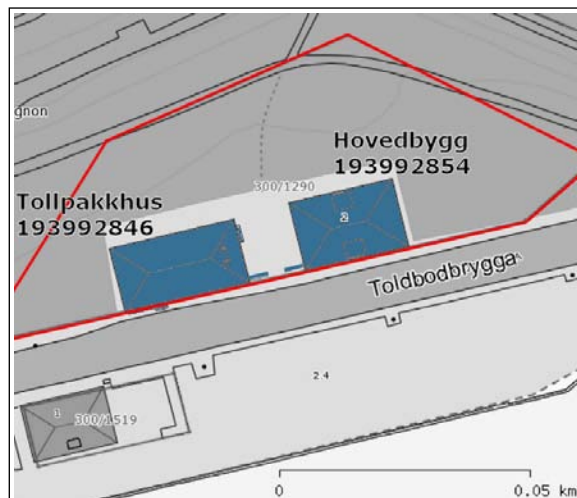
Det tidligere tollpakkehuset fra 1862 på kaia i Gamlebyen har lenge vært brukt av båtforeningen. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

BYGNING 6607948 Hovedbygg

Kompleks 2468001 Tollbodbygga 2, Fredrikstad

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	ENTRA
GAB nr:	193992854
Gnr/bnr:	300/1290
Oppført:	1911 - 1915
Byggherre:	Tollvesenet
Arkitekt:	Henry Bucher
Opprinnelig funksjon:	Offentlig forvaltning
Nåværende funksjon:	Offentlig forvaltning
Bygningsart:	Tollbod
Regulering:	Regulert: Planstatus 2003: KDP Sentrumsplan: Bevaring
Vernestatus:	Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Gjerde mellom bygningene, med port til gaten, er fredet utomhuselement.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Oppført i to etasjer med valmtak, kjeller og loft. Blokkaktig nybarokk form. Fasadekledning av granitt i form av råkopp med finhugne detaljer rundt dører, vinduer og i sokkel og gesims gir påkostet inntrykk. Bygningen er meget godt bevart i sin opprinnelige tilstand både utvendig og innvendig.

Sammendrag bygningshistorie

Oppført med vaktværelser i 1. etasje og kontorer i 2. etasje.

Bygningshistorikk

1911	1915	Oppført i 2 etasjer med kjeller og loft, i teglmur forblendet med råkopp av granitt, etter arkitekt Henry Buchers tegninger fra 1911 og tatt i bruk 1915. Betongdekker med synlige dragere. Inneholdt opprinnelig: I 1. et. 4 vaktværelser med tilhørende toilet- og WC-rom, i 2. et. 4 kontorværelser samt 1 reserverom med toalettrom og 2 WC. I loftetasjen innredet arkivrom. (St. med. nr. 10 1916 og 1932).
1950		Oppgave over bygningen angir to kombinerte arbeids- og spiserom med tilstøtende vaskerom og garderobe i 1. et. mot gaten, et for tollkontrollører og tollassistenter, og et for tollbetjener og tolloppsynsmenn. Det ble nå foreslått å gjøre om et rom i nordøstre hjørne i 2. et. (som ble utleid til funksjonærhybel) til spiserom for alle funksjonærer. I 1. et. var for øvrig ekspedisjonsrom for pakker med mer. I 2. et. var kontorer for tollkassereren med personale, tollinspektøren og kystbevakningsinspektøren. (Oppgaver over Fredrikstad tollsted, journalstemplet SGTD/OJTK 2512/1950, TADs arkiv).
1992		Tatt i bruk som distriktstollsted for Østfold, og med kontorer for distriktsadministrasjon og tollkasserer i denne bygningen (Entras verneplan 2004). Innvendig oppusset, med bl.a. nymaling av de fleste flater og ådring av dører.

Vern

Formål:	Verne Fredrikstad tidligere tollbod fra 1915 som et arkitektonisk, arkitekturhistorisk og tollhistorisk viktig ledd i norsk historie og i Fredrikstads bybilde.
Begrunnelse:	Bygningene er enkeltvis og som helhet påkostete signalbygg for sin tid og fremstår som et representativt anlegg og et vesentlig innslag i Fredrikstads bybilde. Anlegget er dessuten spesielt verdifullt i sammenheng med Gamlebyen på den andre siden av elven, både fordi det opptar tomten etter festningsverket Cicignon og er et markant innslag i Gamlebyens nærmiljø.
Omfang:	Hovedbygningens eksteriør og interiør. Opprinnelige konstruksjoner i hele bygningen.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

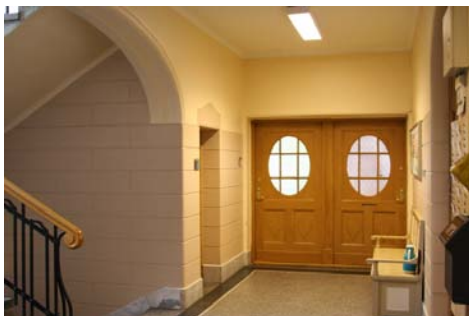

Interiør

Interiørnr: 0

Interiørnavn: Interiør generelt

Beskrivelse: Interiørene preges av en renskåret enkelhet i murbehandlingen og med stilpreg av louis seize og nybarokk i dørene og av jugendstil i vinduene. Himlingene preges av brannsikker armert betong. Her er gangen i 1. etasje.

Interiørnr: 100a

Interiørnavn: Gang
Beskrivelse: Hovedinngang fra entre til gangen i 1. etasje.

Interiørnr: 100b

Interiørnavn: Trapp

Beskrivelse: Trapp fra 1. til 2. etasje. T.h. nedgang til bakkdør og kjeller.

Interiørnr: 200a

Interiørnavn: Trapp

Beskrivelse: Trapp opp til 2. etasje.

Interiørnr: 200b

Interiørnavn: Gang

Beskrivelse: Gangen i 2. etasje.

Interiørnr: 200c

Interiørnavn: Kontor

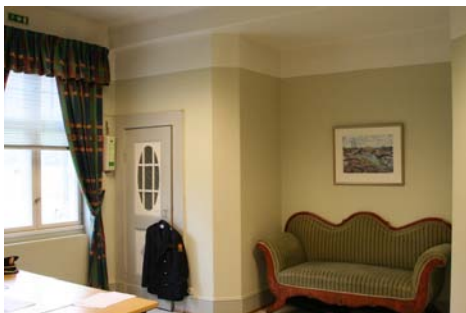
Beskrivelse: Et større kontor i 2. etasje har brystpaneler.

Interiørnr: 200d

Interiørnavn: Kontor

Beskrivelse: Noen av kontorene har kott som bidrar med enkle, men markante detaljer.

BYGNING 6607948 Hovedbygg

Kompleks 2468001 Tollbodbygga 2, Fredrikstad

Sett fra sydøst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

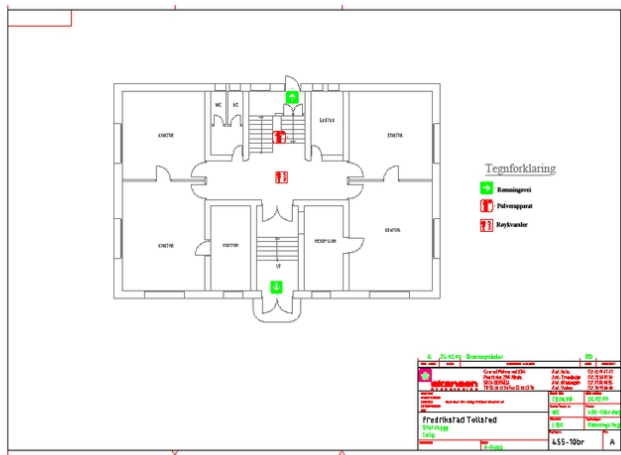
Sett fra nordvest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

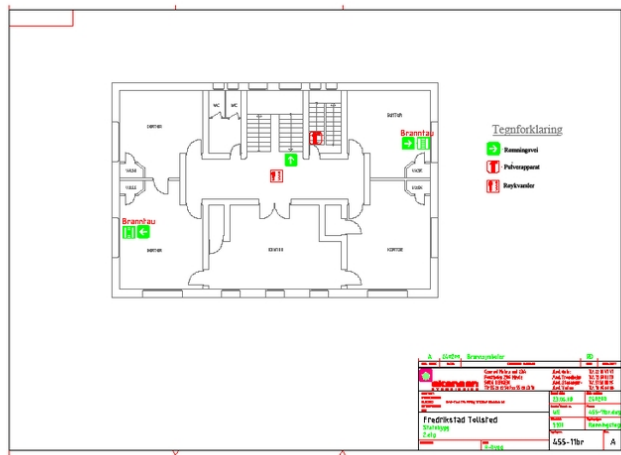
Hovedinngangen sett fra syd. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

Nordfasaden. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

Plan 1. etasje. Opphavsrett: Entra.

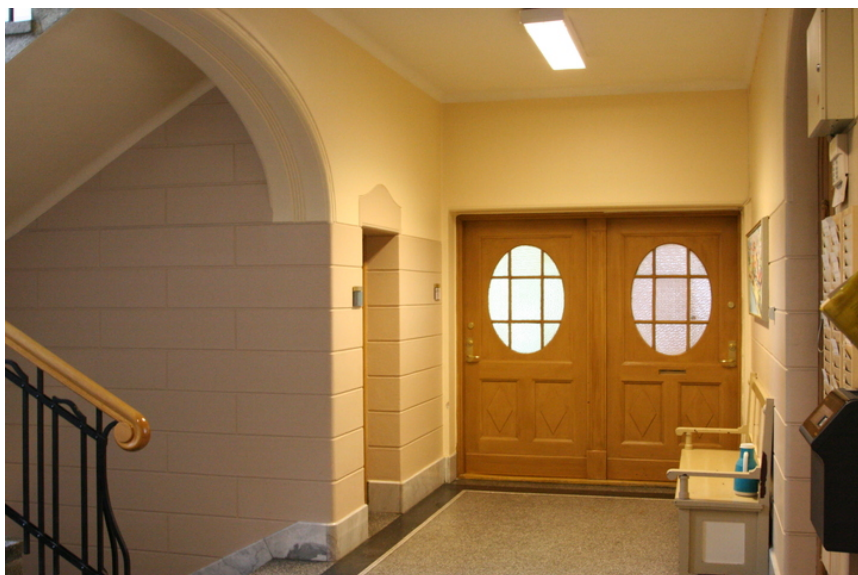

Plan 2. etasje. Opphavsrett: Entra.

BYGNING 6607948 Hovedbygg

Kompleks 2468001 Tollbodrygga 2, Fredrikstad

Gang 1. etasje sett mot øst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

Dør fra gang 1. etasje ut til entre. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

Trapp fra 1. etasje sett mot nord. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

Trapp opp til 2. etasje sett mot syd. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

Gang 2. etg. sett mot øst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

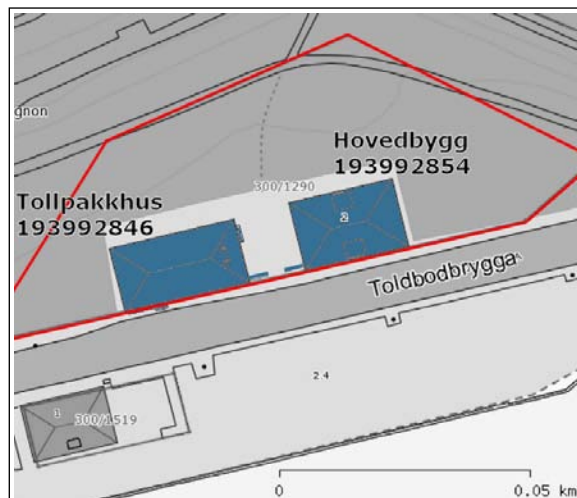
Midtre kontor mot syd, 2. etg. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

BYGNING 6607949 Tollpakketuset

Kompleks 2468001 Tollbodbygga 2, Fredrikstad

Bygnings- og eiendomsdata

Ansvarssted/etat:	ENTRA
GAB nr:	193992846
Gnr/bnr:	300/1290
Oppført:	1911 - 1915
Byggherre:	Tollvesenet
Arkitekt:	Henry Bucher
Opprinnelig funksjon:	Offentlig forvaltning
Nåværende funksjon:	Offentlig forvaltning
Bygningsart:	Tollbod
Regulering:	Ikke registrert: Planstatus 2003: KDP Sentrumsplan: Bevaring
Vernestatus:	Regulert til Spesialområde for bevaring etter Plan- og bygningsloven § 25.6

Gjerde mellom bygningene, med port til gaten, er fredet utomhuselement.

Sammendrag bygningsbeskrivelse

Oppført i 1 1/2 etasje og loft med valmtak. Blokkaktig nybarokk form. Fasadekledning av granitt i form av råkopp med finhugne detaljer rundt dører, vinduer og i sokkel og gesims gir påkostet inntrykk, men med detaljeringen noe underordnet hovedbygningen. Bygningen er meget godt bevart i sin opprinnelige tilstand utvendig og har nyere kontorinnredning.

Sammendrag bygningshistorie

Oppført som pakkhus med adskilt varebehandlingsrom i delen nærmest hovedbygningen. Fullstending nyinnredet til kontorer i 1992.

Vern

Formål:	Verne Fredrikstad tidligere tollbod fra 1915 som et arkitektonisk, arkitekturhistorisk og tollhistorisk viktig ledd i norsk historie og i Fredrikstads bybilde.
Begrunnelse:	Bygningene er enkeltvis og som helhet påkostete signalbygg for sin tid og fremstår som et representativt anlegg og et vesentlig innslag i Fredrikstads bybilde. Anlegget er dessuten spesielt verdifullt i sammenheng med Gamlebyen på den andre siden av elven, både fordi det opptar tomten etter festningsverket Cicignon og er et markant innslag i Gamlebyens nærmiljø.
Omfang:	Pakkhusets eksteriør. Opprinnelige konstruksjoner i hele bygningen.
Vernekategori:	Verneklasse 1, fredning

Interiør

Interiørnr: 0

Interiørnavn: Interiør generelt

Beskrivelse: Pakketuset har gamle konstruksjoner bevart, men kontorinnredningen er fra 1992.

BYGNING 6607949 Tollpakkkuset

Kompleks 2468001 Tollbodbygga 2, Fredrikstad

Sett fra sydvest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

Sett fra nordøst. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

Pakkkusport i østfasaden. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

Sydfasaden har rullestolrampe og nyere pakkkusporter. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2006.

Sett fra nordvest. Foto: J. Chr. Eldal, NIKU 2008.

